

Datum

11 oktober 2024

Zaaknummer

2022-014990

Onderwerp

Vitaal landelijk gebied Gelderland

Inlichtingen bijProvincieloket
026 359 99 99
post@gelderland.nl**Blad**

1 van 4

Minister van Landbouw, Voedselzekerheid,
Visserij en Natuur
T.a.v. mevrouw F. Wiersma
Postbus 20401
2500 EC DEN HAAG

Geachte Minister, beste mevrouw Wiersma.

In onze brief van 10 juli 2024 hebben wij aangegeven om samen met u te willen blijven werken aan een vitaal landelijk gebied in onze provincie. In het Regeerprogramma zien wij vele aanknopingspunten voor een goede samenwerking, waardoor wij onze gezamenlijke doelen kunnen realiseren.

Wij nodigen u uit om hierover op korte termijn met elkaar in gesprek te gaan, om te kunnen komen tot bestuurlijke afspraken over samenwerking op het gebied van:

- De vergunningen- en stikstofproblematiek, met de Veluwe als sleutel;
- Effectieve inzet van de ons beschikbare rijksmiddelen voor stikstofreductie en natuurherstel;
- Ondersteuning van de Gelderse land- en tuinbouw, onder meer via innovatie;
- De uitvoeringsgerichte en gebiedsspecifieke aanpak om wettelijke doelen te kunnen realiseren in samenhang met de doorontwikkeling naar een duurzame landbouw;
- Perspectief op toekomstige resultaten via gebiedsprocessen.

Hieronder lichten wij dit nader toe.

Urgentie: Veluwe als sleutel

Met u zien we de urgentie om te voorkomen dat bestaande en nieuwe maatschappelijke en economische ontwikkelingen stagneren. De voor ons land noodzakelijke voortgang in woningbouw, bedrijvigheid, infrastructuur, energie, defensie, klimaat, land- en tuinbouw en natuur heeft sterk behoefte aan de aanpak van een effectieve landelijke stikstofaanpak. Hiervoor zien we een primaire verantwoordelijkheid voor het Rijk, zowel in de financiering als voor de generieke maatregelen zoals juridische borging van innovatiemaatregelen en eventueel uniforme landelijke normering. Daarbij realiseren wij ons dat voor een effectieve landelijke stikstofaanpak een vitaal Gelders landelijk gebied wezenlijk zal bijdragen aan het realiseren van wettelijke opgaven - en dus kansen biedt voor de verdere ontwikkeling - in ons land. De Veluwe is de sleutel daartoe: een doeltreffende aanpak van de stikstofproblematiek op en rond de Veluwe leidt in heel Nederland tot meer ruimte voor vergunningverlening ten gunste van nieuwe maatschappelijke en economische initiatieven. Dat geldt ook voor bestaande vergunningen en de PAS melders.

Markt 11 | 6811 CG Arnhem
Postbus 9090 | 6800 GX Arnhem

026 359 99 99
post@gelderland.nl
www.gelderland.nl

BNG Bank Den Haag
NL74BNGH0285010824
BIC-code BNG Bank: BNGHNL2G

Btw-nummer: NL001825100.B03
KvK-nummer: 51468751

 provincie
Gelderland

Datum

11 oktober 2024

Zaaknummer

2022-014990

Blad

2 van 4

Gelderland geeft dan ook hoge prioriteit aan de aanpak van de Veluwe en omliggende gebieden, zoals de Gelderse vallei en de IJsselvallei. Hier spelen, naast stikstofreductie en natuurverbetering, ook andere urgente vraagstukken zoals woningopgave, energiewinning, defensie en (energie-) infrastructuur. Wij willen hierin samen met u optrekken, in relatie tot het ruimtelijk arrangement. Dit mede in het belang van de plattelandseconomie en leefbaarheid in het landelijk gebied.

We zijn onderweg naar een vitaal landelijk gebied

Vanzelfsprekend gaan wij ook door met het uitvoering geven aan de afspraken die met u zijn gemaakt in het kader van de versnelling van de stikstofaanpak, de versnellings- en koplopermiddelen uit het Transitiefonds en de middelen uit het Programma Natuur. In het kader van de stikstofproblematiek zijn wij in 2019 gestart met de Gelderse Maatregelen Stikstof (GMS). Dit heeft geresulteerd in een Uitvoeringsprogramma waarin tientallen partners zich hebben verbonden. Op basis daarvan heeft het Kabinet in 2022 besloten om ons versnellingsmiddelen toe te kennen. Wij hebben besloten de ons beschikbare rijksmiddelen zoveel mogelijk in te zetten ten gunste van de Veluwe (en omliggende gebieden) en de omgeving van Winterswijk (zie: [Statenbrief d.d. 24 september 2024, met bijlage](#)). Echter, met de omvang van die middelen die zijn aangevraagd met het zicht op meer middelen uit het Transitiefonds is het doelbereik voor stikstofreductie, natuurverbetering en voor voldoende en schoon water zeer beperkt:

- Robuust systeemherstel en het vlottrekken van vergunningverlening vergen maatregelen op het vlak van reductie van drukfactoren rond natuurgebieden. Een groot deel van de rijksmiddelen die wij kunnen inzetten is bedoeld voor natuurherstel binnen Natura2000-gebieden. De beoogde maatregelen voor natuurverbetering in het kader van de Omgevingswet en de Europese Vogel en Habitatrichtlijn (VHR) zijn hiermee voor zo'n 50% financieel gedekt (o.a. uit SPUK Programma Natuur).
- Van de ons beschikbare rijksmiddelen is een zeer beperkt deel beschikbaar voor hydrologische maatregelen en verbeteren biodiversiteit rond Natura2000-gebieden. Er is geen duidelijkheid over financiële middelen voor vraagstukken van waterkwaliteit in beekdalen (KRW) en voor kwantitatief waterbeheer voor perioden van droogte of juist waterovervloed (zoetwaterbeschikbaarheid).
- De ons beschikbare rijksmiddelen voor stikstofreductie, de doorontwikkeling van de landbouw naar duurzaamheid (met regelingen voor verplaatsing en innovatie – meten is weten -), de diverse wateropgaven en het gebiedsgericht oppakken van de opgaven zijn echter zeer beperkt. Er is naar schatting circa € 5,5 miljard nodig om de stikstofdoelstelling in Gelderland te bereiken (emissiereductie 7,5kton). Het doelbereik vergt veel meer financiële en/of juridische middelen.

Het zou ons helpen als u met ons wilt verkennen in hoeverre er ruimte is om de beschikbare middelen binnen de afgesproken doelen ook op andere wijze te benutten voor een vitaal landelijk gebied in onze provincie.

Gelderland is actief

De provincie Gelderland kent een sterke agrarische sector die kan bijdragen aan voedselzekerheid, landschapsbeheer en -ontwikkeling en aan de reductie van stikstofemissies en broeikasgassen. Daarbij maakt de sector gebruik van de kennisinstututen in Gelderland (zoals de Wageningen University & Research en One Planet), van de nieuwste, veelbelovende innovatieve

Datum

11 oktober 2024

Zaaknummer

2022-014990

Blad

3 van 4

technieken (zoals de Lelysphere, CowToilet, combischrapper) en – in het kader van ‘meten is weten’ - de ontwikkeling van doelsturing met een passende beoordeling in de vergunningverlening. Door onze ervaringen hiermee kunnen wij een inspirerend voorbeeld zijn voor Nederland.

De sector is actief in Gelderland. Zo ligt er dankzij de Regiodeal in FoodValley een meetnetwerk, waarmee emissies vanuit het veehouderijbedrijf en in de omgeving en deposities op de Veluwe kunnen worden gemeten; de glastuinbouw is hard op weg CO₂-neutraal te worden; boomkwekers en tuinders werken aan natuurlijke plaagbestrijding; de varkenshouderijsector vergroot het aandeel reststromen in hun voer; melkveehouders verdienen geld met de kringloopwijzer, met stikstofstrippers en reduceren de emissies via ander voer.

Gelderland steunt het Regieorgaan met projecten voor versnelling van de innovatie in de veehouderij, zoals KISS in de kalverhouderij en de mestschuifel in de pluimveehouderij.

Samen stappen zetten

De ontwikkelingen gaan snel; veel Gelderse bedrijfshoofden (denken aan) stoppen, de veestapel neemt af in omvang, terwijl plantaardige sectoren in opkomst zijn. Dit biedt kansen en vraagt om specifieke inzet. Wij willen graag met u verkennen welke mogelijkheden u ziet om in samenwerking de doorontwikkeling van de sector verder vorm te geven, bijvoorbeeld met programma's en stimuleringsregelingen voor innovatie, natuurinclusieve landbouw en langjarig agrarisch natuurbeheer.

Dit om boeren en tuinders te helpen:

- Innoveren: bijvoorbeeld technische maatregelen zoals diervriendelijke stallen met dagontmesting en mestscheiding, managementmaatregelen zoals spoelen en verlengde weidegang,
- het grondgebruik te extensiveren ten behoeve van de biodiversiteit: bijvoorbeeld met een rol van de provincie in de grondverwerving en – verkoop onder natuurinclusieve voorwaarden,
- activiteiten te ondernemen die minder belastend zijn voor water en natuur (zoals experimenteren met vang- en rustgewassen en een visie op plantaardige eiwitten),
- met reductie van middelengebruik door gewasrotaties, strokenlandbouw en inzet van biologische plaagbestrijding,
- met bodemverbetering door bekleiing en waterconserveringsmaatregelen),
- de bedrijfsvoering te verbreden (zoals Zonvarken, huisverkoop en korte ketens, energie-opwekking, zorg en recreatie) en
- ruimte te geven aan aanpak droogte en waterberging (bijvoorbeeld in combinatie met agrarisch natuurbeheer).

In het Regeerakkoord committeert u zich aan de verplichtingen die volgen uit (inter-)nationale wet- en regelgeving ten aanzien van natuur, biodiversiteit en klimaat. U kondigt een nieuwe aanpak daartoe aan, in samenhang met de doorontwikkeling van de landbouw naar duurzaamheid. Wij zien er naar uit om met u van gedachten te wisselen over hoe we dit samen vorm kunnen geven met de middelen die u ter beschikking heeft. Een uitvoeringsgerichte en - vooral - gebiedspecifieke aanpak heeft naar verwachting grote betekenis voor de vitalisering van ons landelijk gebied.

Gelderland heeft in de afgelopen decennia grote stappen gezet om te kunnen komen tot robuust natuurherstel. Overheden, maatschappelijke organisaties en particuliere grondeigenaren en -gebruikers hebben daartoe via gebiedsprocessen grote inspanningen geleverd.

Datum

11 oktober 2024

Zaaknummer

2022-014990

Blad

4 van 4

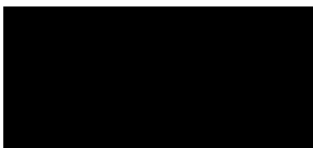
Hun inzet en betrokkenheid heeft er, in goede samenwerking en met gebiedsregie, toe geleid tot wij de afspraken uit het Natuurpact volgens planning nakomen.

Werken aan de toekomst

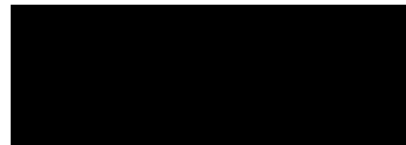
Vanuit onze rol als gebiedsregisseur zien wij mogelijkheden om draagvlak te realiseren voor het kunnen boeken van resultaten in de toekomst. Daarom zetten wij de circa € 22 miljoen in die u ons onlangs beschikbaar heeft gesteld voor het opstellen van (pré)verkenningen in gebiedsprocessen. Daarmee kunnen wij met de gebiedspartners komen tot een realistisch beeld van de opgaven en op draagvlak gebaseerde resultaten in die gebieden. Om recht te kunnen doen aan de inspanningen die onze partners in de gebieden doen in het belang van een vitaal landelijk gebied is het dringend gewenst dat u zicht biedt op middelen voor de uitvoering. Onze gebiedspartners en particulieren (agrariërs en anderen) staan klaar om daarmee aan de slag te gaan.

Wij zien uw reactie met vertrouwen tegemoet.

Hoogachtend,
Gedeputeerde Staten van Gelderland

Henri Lenferink
Commissaris van de Koning

Frederik van Ardenne
Secretaris